

Ansøgning om tilladelse til anlæg på søterritoriet

Dette ansøgningskema benyttes ved ansøgning om tilladelser til etablering, renovering og udvidelse af anlæg på søterritoriet.

Husk at læse vejledningen på side 6, før skemaet udfyldes.

Eventuelle spørgsmål til ansøgningskema og vejledning rettes til Kystdirektoratet på tlf. 99 63 63 63 eller via e-mail kdi@kyst.dk.

Bemærk: En ansøgning kan først behandles, når alle nødvendige oplysninger foreligger.

Til Kystdirektoratets notater:

Dato for modtagelse:

|| _____

Journal nr.:

|| _____

Projekttype:

|| _____

Sagsbehandler:

|| _____

A. Oplysninger om ejere af den eller de matrikler, hvor anlægget opføres

Navn

|| _____

Adresse

|| _____

Lokalt stednavn

Vesterhoved Rev, Illumø, Helnæs Bugt |

Postnr.

|| _____

By

|| _____

Telefon nr.

|| _____

Mobil nr.

|| _____

E-mail

|| _____

B. Evt. repræsentant (entreprenør, rådgiver eller lignende)

Navn

Fåborg Amatørfiskerforening og Helnæs Bugts Fiskeriforening ved formanden Ib Ivar Dahl, Helnæs

Adresse

Strandbakken 45

Lokalt stednavn

Helnæs

Postnr.

5631

By

Ebberup

Telefon nr.

||

Mobil nr.

23802373

E-mail

dalibivar@hotmail.com

C. Offentliggørelse af oplysninger

Ansøger giver ved underskrift tilladelse til, at ansøgningsmaterialet må offentliggøres på Kystdirektoratets hjemmeside www.kyst.dk. I henhold til persondataloven vil personfølsomme oplysninger, eller andre oplysninger friholdt for aktindsigt, uanset denne accept ikke blive offentliggjort.

Dato

24.11.2021

Underskrift

||

D. Anlæggets placering

Adresse

Vesterhoved Rev, Illumø

Postnr.

||

By

||

Kommune

Assens

Matrikel nr. og ejerlavsbetegnelse

||

E. Beskrivelse af anlægget i sin helhed

Kan evt. uddybes i bilag

Bemærk: Nødvendige bilag skal også vedlægges, se rubrik I

Genetablering af Vesterhoved Stenrev med det formål at forbedre miljøtilstand i Helnæs Bugt og give mulighed for at tiltrække torsk.

Bilag

F. Beskrivelse af planlagte arbejdsmetoder

Kan evt. uddybes i bilag

Der udlægges sten fra egnet fartøj på angiven position

G. Uddybning

Skal der i forbindelse med anlægget foretages uddybning?

Ja

Nej

Hvis ja skal mængden for uddybningen angives

|| _____ m³

Beskrivelse af hvordan sedimentet fra uddybningen efterfølgende tænkes behandlet:

||

H. Opfyldning

Skal der i forbindelse med anlægget foretages opfyldning på søterritoriet?

- Ja
 Nej

Hvis ja skal mængden af opfyldningsmateriale angives 500 m³

Beskrivelse af opfyldningsmaterialets kvalitet:

Sten af skandinavisk granit

I. Nødvendige bilag

Følgende bilag skal vedlægges:

- Søkort med indtegnet anlæg
- Matrikelkort med indtegnet anlæg
- Plan- og skitsetegning over det samlede anlæg
- Målsatte snittegninger over eventuelle moler, broer mv.
- Målfast oversigtskort med hele anlægget indtegnet
- Samtykkeerklæringer fra berørte grundejere

Evt. andet relevant materiale:

Forundersøgelser / Projektbeskrivelser

J. Erklæring og underskrift

Undertegnede ansøger erklærer, at oplysninger, der står i ansøgningen, er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Dato

24.11.2021

Fulde navn (benyt blokbogstaver)

Ib Ivar Dahl

Underskrift

Ib Ivar Dahl.

Ansøgningen sendes med post til:
Kystdirektoratet
Højbovej 1
Postboks 100

Forundersøgelse

Historik

Farvandet er kendt for eksistensen af undersøiske bopladser fra Stenalderen, da vandstanden i bugten var betydeligt lavere og en gammel søspærring fra 1200 tallet som er delvist opmålt og beskrevet af Nationalmuseet af bla. Ole Crumling Petersen, som skønnede at vandstanden ved spærringen var ca 1 m ved anlæggelsen.

I 1800 tallet var besejling af Bådeløbet ganske besværlig. Den Danske Lods fra 1893 beskriver mulighederne for besejling således: *"Vil man gjemmen Løbet mellem Illum-Øe og Helnæs kan man tage Mærket: Mullerød Mølle overet med Ø-Kant af en åben Plet på standen i Strærup Skovhave. Møllen ligger på Højderne N. for Bugten.*

Dette Mærke giver, når det holdes nøjagtigt, 2 fv Vand; men tæt V for Mærket er der 11 Fod med Sten."

I begyndelsen af 1900 tallet fjernede stenfiskere store mængder sten fra Bådeløbet og Vesterhoved Rev.

Før 2009 sugede sandpumpere mange kubikmeter grus langs N kysten af Illumø. Dette forårsagede dybe sugehuller. Fra 2009 til 2012 dyrkede medlemmer af Dansk Amatørfiskerforening store mængder muslinger på et areal umiddelbar ud for Vesterhoved og østover. Muslingerne blev udlagt som et biogent rev længere mod øst for at forbedre bugtens vandkvalitet. Disse muslinger har siden formeret sig og pæne forekomster af biogene rev af blåmuslinger findes i dag fx langs Ø kyst af Helnæs.

Vesterhoved Rev 2021

Vesterhoved Illumø set fra den grønne kost.

Vesterhoved på Illumø. Ovenstående to fotos: Ib Ivar Dahl

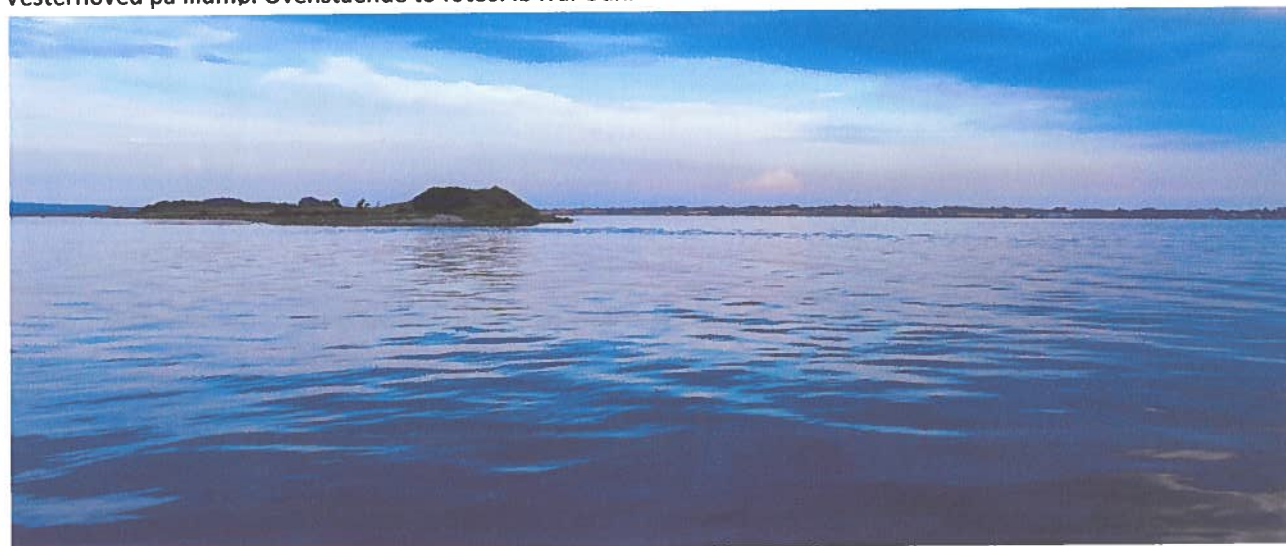
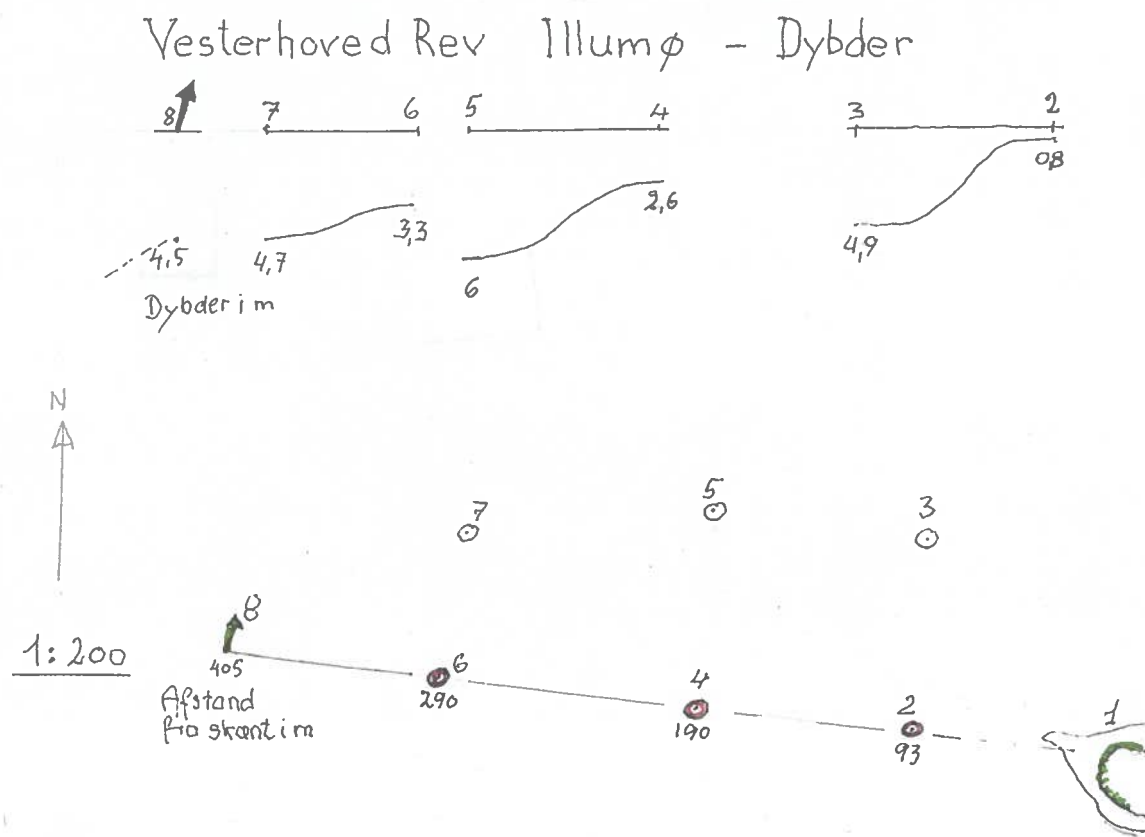

Foto: Strømkrusninger over revet, Sonny Carlsen

Rev Illumø – Dybder og pos.

Nedenstående kort i 1:200 i udprint som A4

Opmåling foretaget den 26.7. 2021 med laser afstandsmåler, bådens ekkolod, GPS iSailer og undervandskamera. Som fastpunkter: Rød bøjekugle m line og anker udlagt i lige linje mellem bevokset skrænt på V kant af Illumø og den grønne kost.

Vejrforhold: Skyet, svag omløbende vind under 1 m sek. Strøm N gående under 1 knob.

Pkt. 1 Bevokset skrænt på Illumø

Pkt. 2 Rød kugle på revet. Pos. N 55 07 861 E 10 03 541 Afstand til skrænt 93 m
Dybde 0,80 m

Pkt. 3 Fra båden. Pos N 55 07 887 E 10 03 518 Afstand fra kugle pkt. 2 - 90 m
Dybde 4,9 m

Pkt. 4 Rød kugle på revet. Pos N 55 07 857 E 10 03 423 Afstand fra skrænt 190 m
Dybde 2,6 m

Pkt 5 Fra båden. Pos N 55 07 902 E 10 03 443 Afstand fra kuglen pkt 4 - 90 m

Dybde 6 m

Pkt 6 Rød kugle på revet. Pos N 55 07 868 E 10 03 336 Afstand fra skrænt 290 m

Dybde 3,3 m

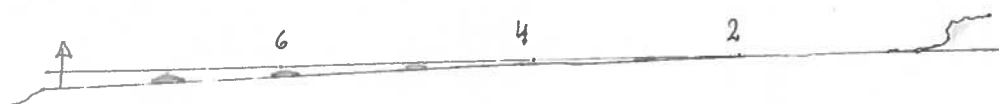
Pkt 7 Fra båden, Pos N 55 07 927 E 10 03 341 Afstand fra kuglen pkt 6 - 65 m

Dybde 4,7 m

Pkt 8 Grøn kost Pos N 55 07 853 E 10 03 275 Afstand til skrænt 405 m

Dybde 4,5 m

Vesterhoved Rev
Fragmenteret af kegler

1:200

← Afstand: kost - skænt 405 m | →

Ovenstående kort 1:200 i udprint A4 Kegler vist med rødt. Pkt 6 - 4 - 2 refererer til vanddybder og pos. i længde og bredde efter beskrivelsen ovenfor. De viste kegler er blot eksempler. Der påtænkes at udlægge max 5 kegler.

Ideskitse: Revet udføres med kegler af sten. Diameter ca 20 m. Højde over havbund ca 2m, aftagende ind mod land. Mellem keglerne udlægges enkeltsten for at sikre revets grusvold mod bortslidning ved øget strøm over revet pga udlægning af keglestubbene.

Revet består i dag af groft grus – stenstørrelse som æg – samt enkelte liggende større sten som knytnæve til barnehoved af størrelse. Se omstående undervandsfotos.

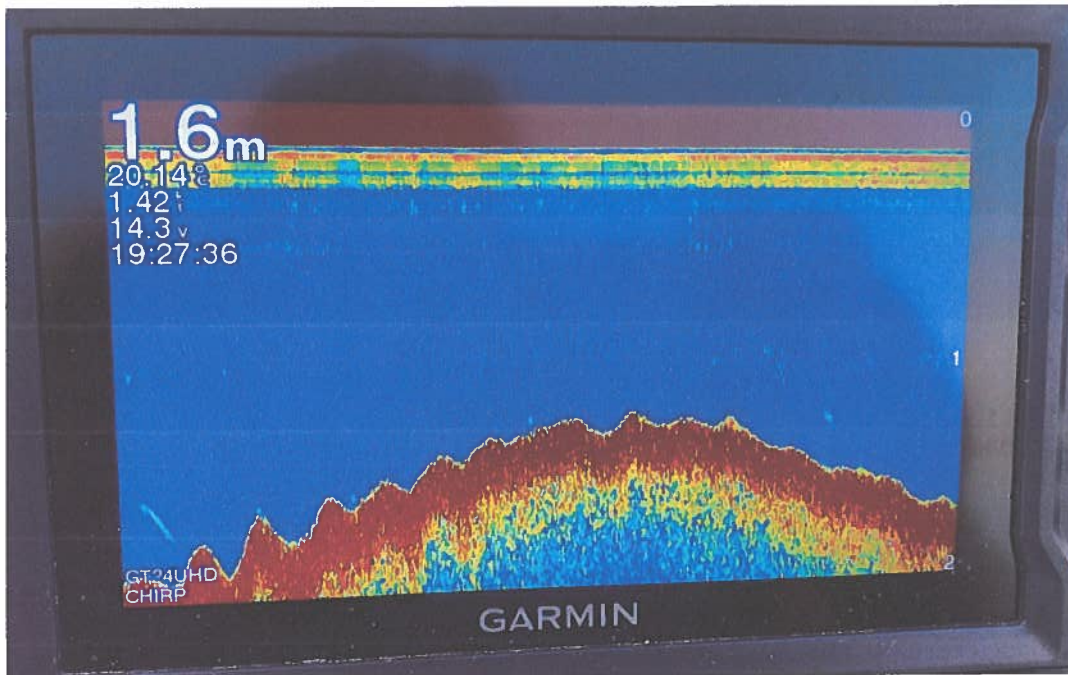
Det må formodes, at en del finere grus er slidt bort, siden stenfiskere fjernede det oprindelige stenrev.

Vanddybde neden for revet er 6 til 7 m over en jævn flade.

Lysforhold i vandsøjlen synes god og giver mulighed for vækst af makroalger.

Geologisk består revet af rester af en moræneryg som strækker sig dels i landskabet på Helnæs og dels ind over de tre øer i bugten.

Undervandsbilleder 27.7 -21

Bådens ekkolod som viser toppen af revet på 1.6. dybde samt at dybden ved revet falder jævnt til begge sider.

Revskrænten består af groft grus og enkelte større sten (som barnehoved) begroet med brunalger

På revets overflade af groft grus ligger flere større sten af størrelse som knytnæve til barnehoved

Sten på revtop begroet med ruere. Bemærk blåmusling bag stenen til sammenligning med størrelsesforhold
Ovenstående fotos: Dykker, Sonny Carlsen, Helnæs.

Projektets fysiske udformning og udførelse

Genetablering af revet udføres som 5 stenkegler med diameter på 20 m og en højde på 2 m. Mellem keglerne udlægges enkeltsten. Stenrevet lægges på N-siden af det oprindelige rev, for at forhindre strømhastigheden over revet ikke forøges.

Projektudførelse og ledelse.

Den endelige pejling for placering af sten på revet foretages af firmaet: HavNatur ved Bo Mammen Kruse og udlægning af sten af skandinavisk granit foretages af rederiet Høj med egnet fartøj. Projektet udføres under administrativ ledelse af Dansk Amatørfiskerforenings projektudvalg og med økonomisk styring af denne forenings Landskasserer. Den praktiske del af arbejdet, fx tilsyn, udføres af Fåborg Amatørfiskerforening og Helnæs Bugts Fiskeriforening.

Arkæologisk forundersøgelse

I forbindelse med forekomst af undersøiske bopladser fra Ertebølletid og en 1200 tals søspæring foretages en arkæologisk forundersøgelse af Moesgaard Museum.

Videnskabelig opfølgning på projektet

Der foretages en videnskabelig følgevurdering af projektet. Denne udføres i praksis ved en forundersøgelse af biodiversiteten på revet før udlægning og en sammenlignelig undersøgelse 2 til 3 år efter udlægning af de nye sten. Dette foretages af DTU under ledelse af forsker Jon Christian Svendsen.

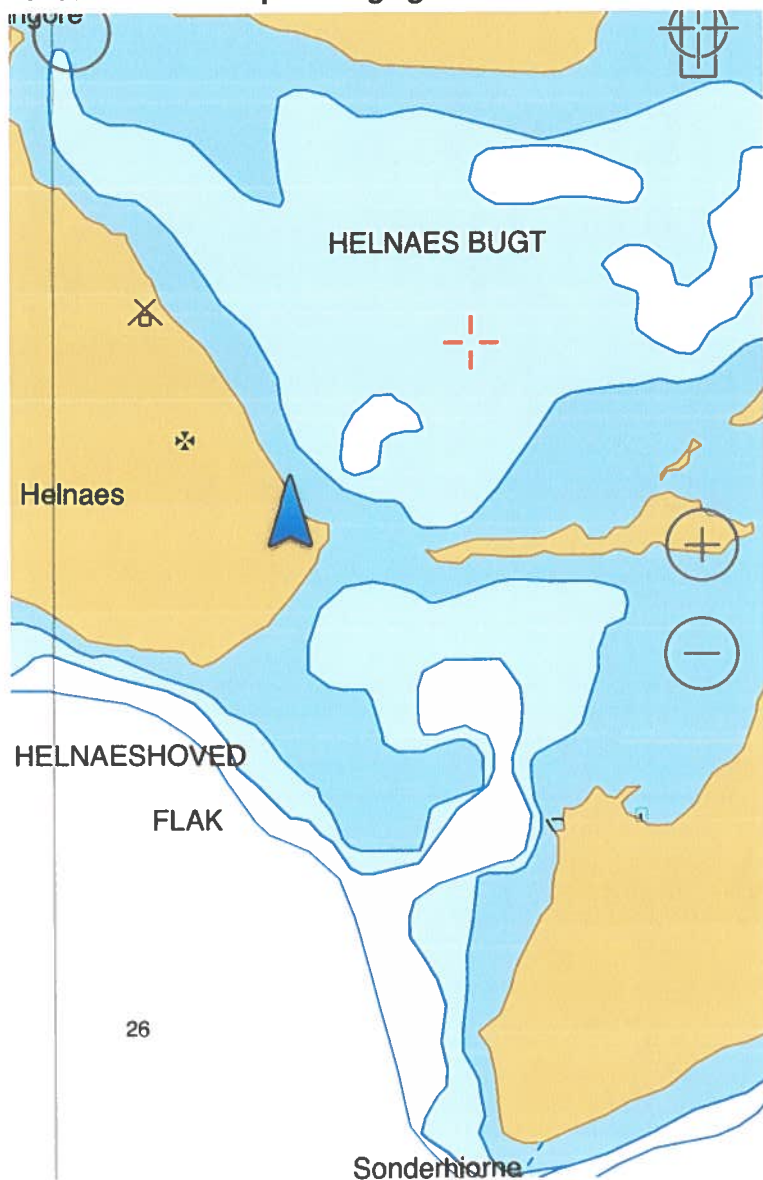
Projekt:

Genetablering af Vesterhoved-stenrev i Helnæs Bugt

Formål:

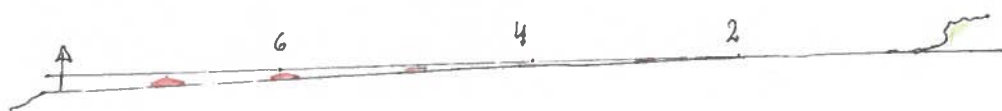
At genetablere det gamle stenrev ved Illumø's Vesterhoved for at forbedre biodiversiteten i Helnæs Bugt og tiltrække torsk

Revets nuværende placering og status

Vesterhoved Rev
 Fragmenteret af kegler

1:200

← Afstand: kost-skænt 405m →

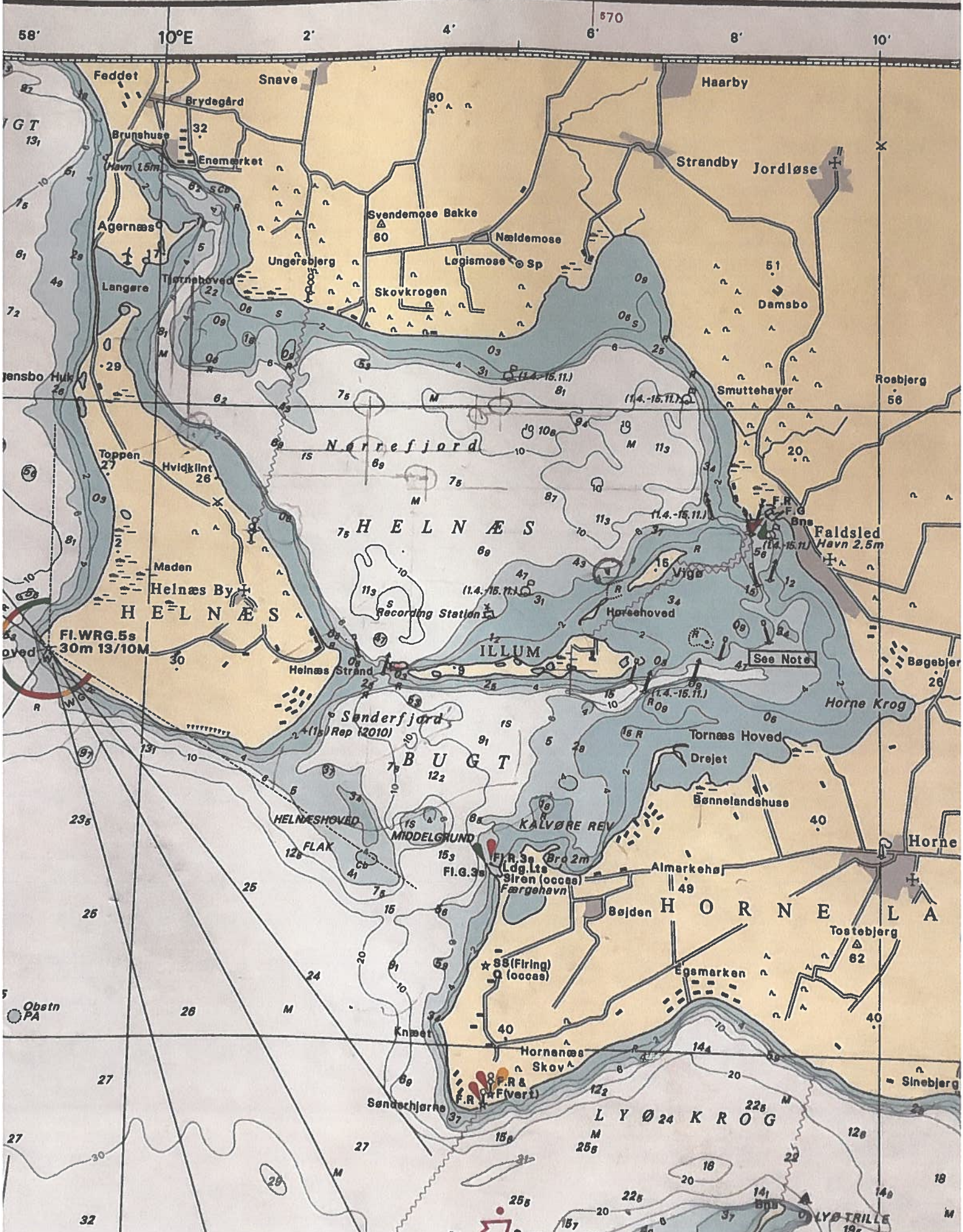
Tallene 2 – 4 – 6 refererer til dybde og positionsangivelser i forundersøgelsens kort.

Revet tænkes anlagt som op til 5 kegler, maxhøjde 2 m, diameter 20 m af skandinavisk granit. Keglerne udlægges langs N side af det eksisterende rev. Mellem keglerne udlægges enkeltsten. Valget af N side er sket for ikke at lade stenkegler og enkeltsten forhøje det oprindelige rev med nedsat vandgennestrømning til følge.

Søkort 152

symbols and abbreviations), "Behind the Nautical Chart"
www.sofart.dk. Sailing Directions (Pilots), List of Lights

55° 07.861' N
010° 03.313' E

aes Strand

06

23

47

03

53

Vesterhoved Rev

Fragmenteret af kegler

1:200

← Afstand: kost-skænt 405m →

**FAABORG-MIDTFYN
KOMMUNE**

Til Helnæs Bugts Fiskeriforening.
Att. Ib Ivar Dahl

Natur og Landskab

Mellemgade 15, 5600 Faaborg

Tlf. 72 530 530
Fax 72 530 531
fmk@fmk.dk
www.fmk.dk

Anbefaling af projektet Vesterhoved Stenrev

Formand for Helnæs Bugts Fiskeriforening Ib Ivar Dahl har bedt Faaborg-Midtfyn Kommune om give en støtteerklæring og anbefaling af projektet.

Projektet drejer sig om etablering af stenrev ved Illumø i Helnæs Bugt.

I kommunen er man bekendt med at man tilbage i tiden har fjernet de naturlige habitater som stenrev ved stenfiskeri i området. Derfor ser kommunen positivt på en indsats for at retablere stenrev i området. Disse rev er vigtigt levested for mange marine organismer og vil bidrage til en positiv udvikling i området.

Stenrev kan bidrage til den naturlige fiskebestand i området og derved giver et bedre fritids- og lystfiskeri. Udover dette er der mulighed for friluftaktivitet ved at besøge og opleve stenrevet som dykker eller fridykker. Dette er i tråd med kommunens arbejde med 'Havørred Fyn' og friluftslivet.

Faaborg-Midtfyn kommune vil gerne anbefalede projektet så længe det sker ud fra "best practise", følger vejledninger fra rette myndighed, og at der indhentes de rette tilladelser til projektet.

19-01-2022

Sag 01.24.00-P20-1-21

Med venlig hilsen

Rasmus Kruse Bro
Biolog

Ole Tyrsted Jørgensen
Afdelingsleder

Helnæs Bugts Fiskeriforening

Strandbakken 45, Helnæs
5631 Ebberup

Att. Ib Ivar Dahl

Genetablering af stenrev i Helnæs bugten

Helnæs Bugts Fiskeriforening ønsker at genetablere det gamle stenrev ved Illumørs Vesterhoved med henblik på at øge biodiversiteten i Helnæs bugten.

DTU Aqua ser det som et positivt initiativ, og bakker op om tiltaget, og ser gode perspektiver i dette. På DTU Aqua arbejdes der også med genetablering af stenrev, som er et lovende værktøj til at genoprette levesteder og som ligeledes tiltrækker adskillige grupper af marine fisk, invertebrater og havpattedyr til stor fordel for biodiversiteten i havmiljøet.

DTU Aqua har sammen med Århus Universitet og Naturstyrelsen udarbejdet anbefalinger til genopretning af stenrev i Danmark i forbindelse med Blue Reef-projektet. Disse retningslinjer findes på: <https://naturstyrelsen.dk/media/nst/Attachments/Anbefalingertilgenopretningafstenrev.pdf>

6. juli 2021

MEKJS

Venlig hilsen

Mette Kjellerup Schiønning

Marin fiskeplejekonsulent

Josianne Gatt Støttrup

Seniorforsker

21. januar 2022

Til Fåborg og Helnæs Amatørfiskerforeninger og hvem det måtte vedkomme.

Tak for de tilsendte dokumenter omhandlende genskabelse af Vesterhoved stenrev ved Illum Ø øst for Helnæs, samt for det fine oplæg på mødet i Grønt Råd i Assens i december 2021. Her blev kommunens Grønne Råd orienteret om projektet, og kunne efterfølgende udtale sin støtte til det.

Dette projekt er et initiativ blandt mange, der gennemføres i disse år, for at genskabe og forbedre de biologiske forhold i Lillebælt. Både det fælleskommunale projekt "Liv i Lillebælt" og også statens forestående arbejde med genskabelse af stenrev vil være med til at sætte fokus på det marine område.

Assens Kommune er bekendt med, at der tidligere er opfisket sten i det område, hvor I ønsker at reetablere et stenrev. En aktivitet der har betydet, at revet ikke længere er intakt.

Stenrev er vigtige for naturtilstanden i marine økosystemer. Flere undersøgelser viser en langt større tæthed af fisk på stenrevene end på områder hvor stenrevene er fjernet. Der er også fundet positive effekter på andre dyregrupper – herunder bl.a. muslinger, der bidrager positivt til miljøtilstanden i havmiljøet.

Med projektet genskabes store dele af det oprindelige stenrev til gavn for områdets dyre- og planteliv. Projektet kan forventes at have positiv værdi for områdets marine natur, men også for havfugle

Naturmæssigt kan projektet derfor anbefales.

Med venlig hilsen,

Annette Bæk Miljø og Naturchef, Assens Kommune

Helnæs Fiskeriforening
Ib Ivar Dahl
Strandbakken 45,
5631 Ebberup

Helnæs, den 22. oktober 2021

Støtteerklæring til Helnæs Fiskeriforening

Helnæs Fiskeriforening har fremlagt deres intentioner om at genetablere stenrevet på Vesterhoved ved Illumø i Helnæs Bugt med det formål at forbedre biodiversiteten i bugten. Et projekt som vil komme alle tilgode både på Helnæs, men også periferien omkring.

Helnæs Fiskeriforening og Ib Ivar Dahl har i det hele taget vedvarende intentioner om, at opretholde optimale vilkår for økosystemet i bugten, så vandkvaliteten opretholdes, hvorfor vi ser, at dette bare er endnu et prisværdigt initiativ fra deres side.

Helnæs Lokalråd vil derfor gerne støtte Helnæs Fiskeriforenings initiativer og giver vores opbakning til et fremtidigt arbejde, som er med til at fremme opretholdelse og bevaring af flora og fauna i Helnæs Bugt.

Med venlig hilsen
på vegne af Helnæs Lokalråd
formand Ane Kirstine Munk Carlsen

CVR 33 30 94 73
lokalraad@helnaes.dk

Til Helnæs Amatørfiskerforening
Og hvem det måtte vedkomme.

Havørred Fyn har erfaret, at I arbejder med genskabelse af stenrev ved Vesterhoved i Helnæsbugten.
På vegne af Havørred Fyn vil jeg gerne udtale vores støtte til projektet.

Genskabelse af stenrev har en positiv effekt på områdets natur og ikke mindst på fiskene.

Havørred Fyn har gennem en længere årrække arbejdet for genskabelse af vandløbene, og hilser jeres arbejde med genskabelse af marine habitater velkommen.

Et arbejde som vi alle kan få gavn af.

På stenrev vil havørreder kunne finde skjul og føde, dermed vil projektet også være positivt for Havørred Fyn, og vores formål.

Havørred Fyn håber på et fremtidigt samarbejde med Helnæs Amatørfiskerforening, og ser frem til at stenrevsprojektet bliver gennemført.

Med venlig hilsen

Sofia Wulff

Kommerciel chef, Destination Fyn

Projektejer Havørred Fyn

Vingsted, den 12. januar, 2022.

Støtteerklæring til projekt Genetablering af Vesterhoved Stenrev

I en tid, hvor miljøtilstanden i farvandene omkring Danmark befinder sig på et historisk lavpunkt, og der er stor mangel på levesteder og skjul for fisk og andre marine organismer, er projekt Genetablering af Vesterhoved Stenrev mere relevant end nogensinde.

I den nuværende situation, hvor havmiljøet skranter – og denne negative tendens forstærkes af klimaeffekter – er der stor lyst blandt Danmarks mange frivillige til at give havet en hjælpende hånd. Udfordringen er, at der ikke findes en veldokumenteret opskrift på, hvordan mindre stenrevsprojekter drevet primært af frivillige kan være med til at genskabe de gode forhold for fisk og krebsdyr.

Det er dokumenteret at genskabelse af større stenrev bidrager positivt til biodiversiteten i havområdet, men der mangler viden om, hvordan mindre, kystnære stenrev påvirker økosystemet. Dette kan projekt Genetablering af Vesterhoved Stenrev blandt andet være med til at belyse, og deres erfaringer kan indgå i det videre arbejde med at forbedre biodiversiteten langs de danske kyster.

Danmarks Sportsfiskerforbund ser derfor projekt Genetablering af Vesterhoved Stenrev som et skridt på vejen henimod, at der kan genereres den nødvendige viden, der ad åre vil gøre det muligt for vores ildsjæle aktivt at indgå i arbejdet med at genskabe velfungerende, marine habitater.

Vi agter også at samarbejde med projektgruppen, udveksle erfaringer og i det omfang, det er muligt, ønsker vi også at:

- Bidrage til at formidle projektets resultater til vores medlemmer og følgere på alle vores platforme.
- Inkludere projektets resultater i vores arbejde for at forbedre forholdene for naturen og miljøet i havområderne. Bl.a. gennem vores Kysthjælper-projekt.
- Hvis det er muligt, vil dette projekt også være et sted, hvor vi tester vores monitoringsværktøjer, der kan anvendes af frivillige, og som er ved et blive udviklet i forbindelse med Projekt Kysthjælper.

Gennem dette samarbejde kan både vi og projekt Genetablering af Vesterhoved Stenrev få indsigt i den indvirkning, mindre kystnære stenrev har på det marine miljø, og vi kan få vigtig viden, der kan udbredes til resten af landet.

Venlig hilsen

Erik Haar Nielsen
Projektleder Kysthjælper
Marinebiolog